

Høring- Rett til barnehageplass for barn født i november

Stavanger kommune gir sin tilslutning til forslag om at barnehageloven § 12a skal lyde:

«Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.»

Sammendrag

Gjennom endring i barnehageloven § 12 a våren 2016, ble barn født i september og oktober gitt rett til barnehageplass. Stortinget foreslår å utvide retten til barnehageplass til å inkludere barn som fyller ett år innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass. Stavanger kommune gir per februar barnehageplass til 63 barn født i november i både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Det er anslått en økning på rundt 100 barn født i november vil få lovfestet rett til barnehageplass med de foreslåtte endringene, med andre ord en reell økning i overkant av 30 barn. Disse forslås inkludert i hovedopptaket i august. I tillegg er det foreslått å likestille disse ved å tilby barnehageplass innen utgangen av august, selv om de ikke vil ha rett på plass før fylte ett år i november. Stavanger kommune har gjennom statsbudsjettene 2015 og 2016 blitt tildelt kr 17 mill. for å kunne håndtere økningen av antall barn med rett på plass gjennom det foreslåtte vedtaket samt endringene i barnehageloven våren 2016.

Bakgrunn for saken

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2017 fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak: «Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring i barnehagelovens § 12 a slik at barn som fyller ett år senest innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass, etter søknad har rett til å få plass i barnehagen fra fylte ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.», jf. Meld. St. 1 (2016-2017), Innst. 2 S (2016-2017) fra finanskomiteen og punkt 32 i forslag nr. 100 på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Stortingets vedtak betyr at barn som fyller ett år i november det året det søkes om plass, skal ha rett til plass i løpet av november. Vedtaket åpner i utgangspunktet ikke opp for

løsninger hvor barnet gis rett til plass i for eksempel januar.

Gjennom endring i barnehageloven § 12 a våren 2016, ble barn født i september og oktober gitt rett til barnehageplass. Departementets forslag betyr at flere barn vil få rett til barnehageplass tidligere.

Fakta

Gjeldende rett

Den lovfestede retten til plass i barnehage trådte i kraft 1. januar 2009. Av barnehageloven § 12 a fremgår det at:

«Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter. Barn som fyller ett år i september eller oktober det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.

Søknadsfrist til opptaket fastsettes av kommunen».

Barnet har rett til barnehageplass i den kommunen barnet er bosatt. Retten forutsetter at barnets foreldre eller foresatte har søkt om barnehageplass innen søknadsfristen. Dersom foreldrene ikke søker eller takker nei til plass på det tidspunktet barnet har rett til plass, vil barnet etter søknad ha rett til plass ved neste barnehageopptak.

Det følger av barnehageloven § 12a fjerde ledd at kommunen fastsetter søknadsfrist til opptaket. Gjennom lovendringen våren 2016, jf. Prop. 103 L (2015-2016) ble bestemmelsen om at kommunen må ha et minimum et hovedopptak i året fjernet. Departementet viste til at mange kommuner praktiserer løpende opptak og at bestemmelsen kunne gi inntrykk av at opptak til barnehage kun kan skje gjennom hovedopptaket. Det følger av § 12 a femte ledd at søknadsfristen fastsettes av kommunen. Barnehageloven § 12 og forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak i barnehage regulerer nærmere hvordan opptaket skal skje.

Dagens praksis

Stavanger kommune praktiserer et rullerende opptak av barn uten lovfestet rett på barnehageplass og barn søker utenom hovedopptaket. Supplerende opptak gjennom året gjøres i henhold til gjeldende opptakskriterier, og i tråd med ledig kapasitet i drift.

Vurdering

Administrative konsekvenser

Høringsforslaget betyr at kommunene må gjøre grep knyttet til søknadsprosedyrene allerede i mars, og dermed før lovendringen er vedtatt av Stortinget. Stavanger kommune har i år søknadsfrist for barnehageplass 1. mars og dermed vil denne lovendringen ikke trå i kraft før etter at søknadsfristen for barnehageplass har gått ut. Likevel vil det etter signaler fra kunnskapsdepartementet og Stortinget være naturlig å anta at denne lovendringen vil trå i kraft i løpet av våren 2017, og kommunen iverksetter tilsvarende arbeid med å informere foreldrene om endringene som fremgår av forslaget på sine internettsider.

Det er antatt at rundt 100 barn vil få lovfestet rett på plass i Stavanger kommune, per februar går 63 av disse barn allerede i enten kommunal eller ikke-kommunal barnehage i Stavanger. Det er forventet at ikke alle ønsker barnehageplass ved opptaket i høsten 2017. Det går per februar 7 600 barn i barnehagene i Stavanger, slik at denne økningen i antall barn med lovfestet rett vil gi mindre utfordringer med kapasiteten i Stavanger. I tillegg praktiserer Stavanger kommune ett rullerende opptak og tilbyr for øyeblikket også barnehageplasser til barn født etter november.

Som ved barnehageopptaket i 2016 vil barn født innen utgangen av oktober ha rett til plass før 1. september. Det betyr at de fleste barn vil bli tatt opp gjennom hovedopptaket. I forslaget står kommunene fritt til å avgjøre hvordan de ønsker å organisere opptaket for barn født i november. Organisering av flere opptak ses på som lite hensiktsmessig i Stavanger, da dette vil kreve at barnehager går med ledige plasser frem mot det andre opptaket, noe som vil være krevende både administrativt og økonomisk. Ettersom kommunen benytter ett rullerende opptak gjennom hele året, vil opptaket av barn født i

november ikke gi noen administrative større konsekvenser for kommunen. Kommunen forslår å innlemme disse barna i dagens ordning med hovedopptaket i august, og dermed kun ha ett hovedopptak.

For å kunne håndtere denne økningen, forutsettes det også at de ikke-kommunale barnehagene kommer til å ta opp noen av disse barnene. Gjennom tilskuddsmodellen som benyttes av kommunen vil de private barnehagene alltid ha et incentiv til å fylle opp sine barnehageplasser. Ved utvidelsen av barn med rett på plass til å inkludere «september og oktober barn», har ikke-kommunale barnehager stått for opptaket av rundt halvparten av disse barnene så langt i dette barnehageåret. På denne bakgrunn vil kommunen greit kunne håndtere økningen i barnetall.

Økonomiske konsekvenser Stavanger kommune

Det er gjennom statsbudsjettene for 2015 og 2016 bevilget til sammen kr 740 mill. kroner til flere småbarnsplasser. Det er anslått at 100 barn vil få rett til på barnehageplass med de nye endringene i forslaget. Da mange av barna allerede går i enten kommunal eller ikke-kommunale barnehage i Stavanger. Maksimalt vil om lag 30 barn ekstra få barnehagerett i to måneder av 2017 dersom alle benytter plassen umiddelbart. Ut fra erfaring er det grunn til å anta at ikke alle benytter seg av denne muligheten i 2017. I høringsnotatet slås det fast at «Departementet mener at forslaget om rett til barnehageplass for barn født i november, er finansiert fra statens side gjennom midler gitt ved overgangen til rammefinansiering og plasser det ble bevilget midler til i 2015 og 2016.» Kommunen anser også at denne endringen ikke vil føre til vesentlige merkostnader for kommunen.

Foreldrebetaling

Dersom foreldrene takker ja til barnehageplass fra og med august, vil kommunen kreve foreldrebetaling fra september måned på lik linje med alle andre barn. Kommunen kan ikke kreve foreldrebetaling for barnehageplassen før måneden foreldrene har godtatt oppstart eller fra barnet har fylt ett år.

Konklusjon

Stavanger kommune støtter den foreslåtte endringen av i barnehageloven der retten til barnehageplass utvides til å inkludere barn som fyller ett år innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass.

En utvidelse av denne retten vil gi en økning på 100 barn med rett på plass i Stavanger kommune. Da 63 av disse allerede går i en barnehage i Stavanger, vil den anslagsvise økningen være 40 barn.

Stavanger kommune vil greit kunne håndtere økningen i barnetallet og endringen vil ikke gi vesentlig større administrative eller økonomiske utfordringer.